

dienen, kan ik niet zeggen; maar er is alle aanleiding, om hen, die een nieuwen pulverisateur willen aankopen, ten eerste aan te raden, alvorens dit te doen, inlichtingen te vragen aan het Ingenieursbureau CH. R. KOUVELD, Heerengracht No 562 te Amsterdam, Hoofdvertegenwoordigers voor Nederland en Koloniën van LOUIS BLANC te Lausanne.

J. RITZEMA BOS.

BOEKBESPREKING.

Report of the international conference of phytopathology and economic entomology", Holland, 1923; published by the Committee of management; Editor T. A. C. SCHOEVERS, Secretary of the Committee.

Sedert 1890, toen een aantal plantenziektenkundigen uit de meest verschillende landen het internationaal land- en boschbouwkundig congres te Weenen bezocht en tot de vorming van eene internationale phytopathologische commissie werd besloten, zijn herhaaldelijk internationale bijeenkomsten van phytopathologen gehouden, bij gelegenheid van land-, tuin- of boschbouw-congressen, van landbouwtentoonstellingen en van een internationaal congres van pathologen. In 1913 vergaderde te Rome in 't gebouw van het Institut international d'Agriculture voor 't eerst eene internationale Commissie van phytopathologen, terwijl in het volgende jaar van 25 Februari tot 4 Maart in hetzelfde gebouw eene phytopathologische conferentie gehouden werd van de Regeeringsafgevaardigden van 31 verschillende landen, waarvan 20 Europeesche en 11 niet Europeesche. Hoofddoel van deze laatste conferentie was: te komen tot eene internationale conventie in zake het tegengaan van de verbreiding van plantenziekten en van dieren, schadelijk voor de plantenteelt. De grondslagen daarvoor werden dan ook gelegd, en het stond vrij wel vast, dat in 't vervolg geregeld internationale conferenties van phytopathologen zouden plaatsgrijpen. Toen brak, nadat in 't voorjaar 1914 de grondslagen voor eene internationale samenwerking op phytopathologisch gebied waren gelegd, in den zomer van datzelfde jaar de wereldoorlog uit, die bijkans overal het chauvinisme en het hypernationalisme op den troon bracht. Natuurlijk kwam verder niets meer van internationale phytopathologen-congressen, noch van eenige internationale regeling op plantenziektenkundig gebied. Eerst in 1920 en daarna in 1922 kon de onvermoeide voorvechter van

internationale samenwerking op phytopathologisch gebied JAKOB ERIKSSON, in de vergaderingen van het Institut international d'Agriculture te Rome deze samenwerking weer ter sprake brengen. Aan zoodanige samenwerking bestond inderdaad groote behoefte. Dit bleek toen zich in Nederland eene commissie had gevormd om te trachten, eene conferentie bijeen te roepen van hen, die zich in de meest verschillende landen der wereld bezig houden met de studie van de leer van de ziekten en beschadigingen der planten en met de middelen ter wering, voorkoming en bestrijding daarvan. Er kwamen, behalve een 30-tal Nederlanders, een 65-tal deelnemers uit andere landen van Europa, Amerika, Azië en Australië de conferentie bezoeken, die van 24 tot 30 Juni 1923 duurde. De deelnemers kwamen op Zondag 24 Juni 's avonds bijeen te Wageningen, waar op Maandag en Dinsdag 25 en 26 Juni vergaderingen werden gehouden. Op Woensdag en Donderdag 27 en 28 Juni werd door een gedeelte der deelnemers een bezoek gebracht aan het Rijkslandbouwproefstation te Groningen en aan de inrichting voor aardappelselectie te Oostwold; terwijl een ander gedeelte der deelnemers verschillende tuinbouwcentra (Boskoop, Aalsmeer, het bloembollendistrikt en den Langendijk) bezocht. Op verschillende van deze plaatsen werden demonstraties gehouden en mededeelingen gedaan. Op Donderdagavond kwamen de beide secties der conferentie te Amsterdam weer samen. Op Vrijdag 29 en Zaterdag 30 Juni werden vergaderingen gehouden te Baarn. Zaterdagmiddag 12 uur werd de conferentie gesloten. Daarna begaven zich de leden naar Den Haag voor eene receptie bij Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, terwijl vele leden en hunne dames zich 's avonds te Scheveningen aan een diner vereenigden. Een aantal van de aanwezigen bezocht nog op Maandag 1 Juli het Westland om kultures in oogenschouw te nemen, die daar worden gedreven. Het spreekt van zelf, dat nergens werd verzuimd, te toonen, op welke wijze hier te lande wordt te werk gegaan om de ziekten en plagen onzer land- en tuinbouwgewassen te voorkomen en zoo noodig te bestrijden.

Ik geloof gerust te mogen zeggen, dat de conferentie een groot succès is geweest.

Het Verslag van deze internationale conferentie, dat ik hier wensch aan te kondigen, is samengesteld door den heer T. A. C. SCHOEVERS, den Secretaris van het Comité van uitvoering der conferentie, aan wien hier ter plaatse wel een woord van dank en bewondering mag worden gebracht voor de wijze, waarop hij dit belangrijke rapport heeft ineengezet en voor de groote moeite,

die hij zich heeft gegeven om alle verslagen van de gehouden redevoeringen bij elkaar te krijgen en een resumé te geven van de gehouden discussies. Trouwens ook gedurende het congres was de heer SCHOEVERS niet alleen de *Secretaris*, die opschreef hetgeen er te noteeren viel: hij was overal bij de hand, waar iets moest worden geregeld. Zijne activiteit, zijne vlugheid van werken en van spreken in verschillende talen, zijne groote kennis op ieder gebied van de leer der ziekten en beschadigingen der planten wekten ieders bewondering op. Zonder aan de verdiensten van anderen te kort te doen, meen ik toch gerust te kunnen zeggen, dat de heer SCHOEVERS een zeer belangrijk aandeel heeft gehad in het succès van de internationale conferentie. —

Ik wensch thans den hoofdinhoud van het Verslag dezer conferentie weer te geven.

Men vindt er in:

eene inleiding van den Secretaris, blz. 3—6;

eene lijst van de buitenlandsche leden der conferentie, voorafgegaan door de namen van den beschermheer, de eerevoorzitters, de eereleden en de leden van de commissie, blz. 7—12;

het programma der conferentie, blz. 12—18;

de openingsrede van den MINISTER van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, blz. 19—21;

eene mededeeling van H. M. QUANJER betreffende zijn nieuw laboratorium, blz. 21—22;

mededeelingen van H. M. QUANJER aangaande verschillende aardappelziekten, zooals bladrolziekte, mozaïekziekten, crinkle, stippestreepziekte, blz. 23—28;

de rede van JHR. S. VAN CITTERS ter opening van het laboratorium voor mycologie en aardappelonderzoek, blz. 28 en 29;

KENNETH M. SMITH: Eenige pathologische eigenaardigheden van de bladeren van mozaïekzieke aardappelplanten, blz. 30.

HELENA DE BRUYN: Oösporen van *Phytophthora infestans*, blz. 30.

JIKKE VAN DER MEER: *Verticillium*-ziekten, blz. 31.

D. ATANASOFF: Stippestreepziekte der aardappelen, blz. 32.

—: *Fusarium*ziekte van granen, blz. 32.

J. C. DORST: Weerstandvermogen van sommige groepen van witbloemig vlas tegen vlasroest, blz. 33.

JACOB ERIKSSON: Het Mycoplasma-stadium van *Phytophthora infestans*, blz. 33.

S. J. WELLENSIEK: Onderzeeërs bij vroege aardappelen, blz. 34.

D. L. ELZE: Overbrenging van bladrolziekte door insecten, blz. 35.

- L. O. HOWARD: Internationale samenwerking bij de bestrijding van plantenziekten en schadelijke insekten, blz. 36—38.
- E. GRAM: Bladrolziekte der aardappelen en de invloed van den oorsprong der poters, blz. 38.
- V. DUCOMET: Symptomen der mozaïekziekte van den aardappel, blz. 39—43.
- G. KÖCK: Pootgoed van aardappels in verband met ziekten, blz. 43—48.
- L. REH: Is de verdeeling van de phytopathologie in praktische plantkunde en praktische dierkunde gewenscht? blz. 48—51.
- E. GRAM: Hoe worden wij 't best ingelicht omtrent alles wat er op plantenziektenkundig gebied verschijnt? blz. 51—53.
- C. L. SHEAR: Internationale phytopathologie, blz. 53—58.
- L. GAUMONT: Bijdrage tot de kennis van de bladluizenfamilie der Aphididac, blz. 58—64.
- L. GAUMONT: De bladluizen van de aardappelplant, blz. 65.
- C. BÖRNER: De bestrijding van de „zwarte bladluizen”, blz. 66—69.
- C. BÖRNER: Druifluisrassen, blz. 69—72.
- J. DAVIDSON: Op welke wijze nemen de bladluizen voedsel uit de plantenweefsels op? blz. 72—74.
- SYDNEY G. PAINE: Kringrigheid van aardappelen, blz. 74—78.
- W. A. MILLARD en SYDNEY BURR: Bestaat er verband tusschen gewone schurft en poederschurft van den aardappel? blz. 78—79.
- VON BREHMER: Anatomische en mikrochemische veranderingen in het aardappelleptoom, blz. 79—85.
- N. VAN POETEREN: Organisatie en werkwijze van den plantenziektenkundigen dienst in Nederland, blz. 86—96.
- H. T. GÜSSOW: Internationale wetgeving met het oog op de wering en bestrijding van plantenziekten, blz. 96—107.
- A. GIBSON: Wetgeving op het gebied van plantenziekten in Canada, blz. 107—110.
- L. REH: Het overbrengen van insekten van het eene land naar het andere, en het verbod van invoer van planten van elders, blz. 110—113.
- Discussie naar aanleiding van de vier voorgaande voordrachter:
- J. C. KIELSTRA, J. RITZEMA BOS, VAN POETEREN, VAN SLOGTEREN, enz., blz. 113—116.
- T. A. C. SCHOEVERS: Mededeeling omtrent Protozoën (?), voorkomende in zieke wortels van spinazie en boonen, blz. 116.
- T. A. C. SCHOEVERS: Proeven betreffende het desinfecteeren van vlaszaad ter bestrijding van Botrytis-ziekte, blz. 116 en 117.

- N. VAN POETEREN. Mededeeling betreffende het emeltenonderzoek van W. H. DE JONG en het greppelwiel van POLAK, blz. 117—118.
- H. MAARSCHALK: Bestrijding van den Amerikaanschen kruisbessenmeeldauw met alkalische Bourgondische pap, blz. 119.
- H. MAARSCHALK: Zachte harszeep, ook in sterke oplossingen onschadelijk voor de bladeren.
- W. B. L. VERHOEVEN: Zaadontsmettingsproeven ter bestrijding van strepenziekte van gerst en steenbrand van tarwe, blz. 120—121.
- P. HUS: Over 't gebruik van koolkragen en over bestrijding van de rondknoppen van zwarte bessen, blz. 121—123.
- DINA SPIERENBURG: De iepenziekte, blz. 123—124.
- M. W. POLAK: Het greppelwiel, ter bestrijding van emelten, blz. 124—126.
- J. BERNATSKY: Dwalingen en misbruiken bij het afgeven van verklaringen omtrent bestrijdingsmiddelen van plantenziekten en schadelijke insecten, blz. 126—131.
- E. RIEHM: Voorstellen omtrent de omstandigheden, waaronder tot afgifte van verklaringen als de bovenbedoelde zal kunnen worden overgegaan, blz. 131—135.
- Discussie aangaande de laatstgenoemde twee voordrachten: FAES, HOWARD, blz. 135—136.
- J. HUDIG: Plantenziekten op alkalisch reageerende en op zuur reageerende gronden, blz. 136—141.
- J. OORTWIJN BOTJES: De boerderij voor aardappelselectie te Oostwold, blz. 142—147.
- J. WHITEHEAD: De overgang van de bladrolziekte der aardappelen van zieke op gezonde planten in 1921 in N. Wales, blz. 147—149.
- E. VAN SLOGTEREN: Nieuwe methoden van bestrijding van ziekten in bloembollen, blz. 150—162.
- J. G. HAZELOOP: De Broekerveiling, blz. 162—164.
- JOHANNA WESTERDIJK: Het centraal bureau voor schimmelskultures, blz. 165—171.
- JOHANNA WESTERDIJK: Onderzoekingen betreffende *Nectria coccinea* en *Nectria galligena*, blz. 171—172.
- MARIE P. LÖHNIS: Over het weerstand bieden van den aardappelknol tegen *Phytophthora*, blz. 174—179.
- D. CAVADAS: Over de biologie van *Vermicularia varians* Duc. blz. 181—183.
- ED. FOËX: Eenige mededeelingen omtrent meeldauwzwammen, blz. 184—190.
- J. FRANCHINI: Protozoën, die in planten leven, blz. 191—195.

- L. MANGIN: *Phellinus cryptarum* Karst., een tot dusver onbekende vijand van timmerhout, blz. 196—199.
- J. BEAUVÉRIE: De kritieke periode van tarwe (de periode, gedurende welke deze plant het meest gevoelig is voor klimatologische invloeden), blz. 199—201.
- J. BEAUVÉRIE: De ontwikkeling van tarweroest in verband met klimatologische invloeden, blz. 201—203.
- FRED. REUEL JONES: Wortelrot van erwten in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, blz. 203—204.
- FRED. REUEL JONES: Mycorrhiza-zwammen in de wortels van groenten en verschillende andere planten, blz. 204.
- JACOB ERIKSSON: Samenwerking op phytopathologisch gebied tusschen de verschillende landen van Europa, blz. 205—211.
- W. A. F. WERY: Internationale handel en de taak van den phytopatholoog, blz. 216—220.
- E. VAN SLOGTEREN stelt de motie voor: „The representatives of all nations assembled at the International Phytopathological Conference of June 25—30 1923 in Holland desire to place themselves in record as in full agreement with the essentials of trade and commerce in living plants or plant products, namely reasonable freedom from all insect pests and plant diseases of all kinds of material imported into or exported from any country.” Aangenomen, blz. 220—222.
- O. APPEL: De leer der ziekten en beschadigingen van planten als deel van het onderwijs, blz. 226—231.
- E. J. RUSSELL: Grondsterilisatie, blz. 233—238.
- A. DE JACZEWSKI: Ontwikkeling van de phytopathologie in Rusland, blz. 238—243.
- A. DE JACZEWSKI: Proeve van classificatie der ziekteverschijnselen van de planten, blz. 244—251.
- A. NAOUMOV: Middelen om den graad van schadelijkheid, veroorzaakt door cryptogame parasieten, vast te stellen, blz. 251—257.
- E. VANINE: Proeve van vaststelling der verliezen, door parasitische zwammen aan boschbouwgewassen toegebracht, blz. 257—262.
- E. VANINE: Ringvormig eikenrot, veroorzaakt door *Vuilleminia comedens*, blz. 263—264.
- E. VANINE: *Hydnum septentrionale*, parasiet van loofboomen, blz. 264—267.
- A. DE JACZEWSKI: Dreigende vermeerdering van *Tilletia secalis* in Rusland gedurende de laatste jaren, blz. 267—272.
- ALEXANDRINE SCHITIKOVA: Over de middelen ter bestrijding

van brandziekte bij granen door hooge temperatuur, blz. 272—275.

ASCHEM PATKANIANE: Onderzoekingen omtrent het gebruik van zwavel als fungicide tegen meeldauwzwammen, blz. 275—276.

L. ROUSSAKOV: Over de werking van meteorologische invloeden op de ontwikkeling van de roest der granen, blz. 277—280.

GUSTAV VON MOESZ: Aantasting van Hongaarsche medicinale planten door zwammen, blz. 280—283.

CARLOS MOREIRA: Wantsen van de groep der Capsiden, schadelijk aan tabak in Brazilië, blz. 283—286.

ST. MOSTOVSKY: Schadelijke insekten in Lithauen in 't jaar 1921—'22, blz. 287—288.

Bovendien treft men in dit verslag beknopte mededeelingen aan betreffende de excursies, de genomen besluiten en al wat verder met de conferentie in verband stond; maar ik meende te kunnen volstaan met de opgave van de titels der gehouden voordrachten. Zooals den lezer zal gebleken zijn, is het aantal onderwerpen, waarover mededeelingen werden gedaan, zeer groot; ieder, die zich voor de leer der ziekten en beschadigingen van planten interesseert, vindt er iets, of zelfs zeer veel, in van zijne gading. Het redactioneele gedeelte van het Verslag is in 't Engelsch gesteld; de voordrachten zijn opgenomen in de taal, waarin zij werden uitgesproken (Engelsch, Fransch of Duitsch). Het werk is 290 bladzijden groot en bevat 16 zeer goed uitgevoerde platen, waaronder 6 gekleurde. Het wordt, voor zoover de voorraad strekt, na schriftelijke aanvraag bij den heer T. A. C. Schoevers te Wageningen en na toezending van een postwissel groot f 3.50, franco per post toegezonden, en kan aan diens bureau in het gebouw van den Plantenziektenkundigen Dienst worden afgehaald tegen betaling van f 3.25. De prijs is uiterst laag gesteld en ik kan den lezers van dit Tijdschrift de aanschaffing ten zeerste aanbevelen. Ik stel mij voor, later van sommige der in het hier besproken verslag voorkomende artikelen den hoofdinhoud onder mijne „Beknopte aanteekeningen op Plantenziektenkundig gebied” weer te geven, en misschien van enkele andere artikelen eene meer uitvoerige bespreking in het „Tijdschrift over Plantenziekten” te leveren.

J. RITZEMA BOS.